

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

**Vývoj Environmentální výchovy v mikroregionu Podhůří
Železných hor**

Jan Říha

Bakalářská práce

2010

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan ŘÍHA**
Studijní program: **B6107 Humanitní studia**
Studijní obor: **Humanitní studia**
Název tématu: **Vývoj environmentální výchovy v mikroregionu Podhůří
Železných hor**
Zadávací katedra: **Katedra věd o výchově**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. úvod 2. Historie a vymezení mikroregionu 3. Samostatná činnost základních škol 4. Působení neziskových organizací 5. Spolupráce základních škol a neziskových organizací 6. Celkový dopad spolupráce 7. závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Metodický pokyn MŠMT pro EVVO na základních školách. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha, MŠMT 2006

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Miloslav Průka, Ph.D.**
Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2009**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2010**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

děkan

L.S.

PhDr. Mgr. Ilona Moravcová, Ph.D.

vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

Ve Veselí dne 29.3.2010

Jan Říha

Poděkování:

V první řadě bych chtěl poděkovat vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Miloslavu Průkovi Ph.D. za to, že mi ponechal dostatek prostoru pro samostatné vypracování bakalářské práce.

Také bych rád poděkoval všem pracovníkům základních škol a obecních úřadů v mikroregionu, se kterými jsem se setkal, za vstřícný přístup a za cenné informace, které mi poskytli.

Nakonec bych rád poděkoval své rodině za psychickou podporu a materiální pomoc.

ANOTACE

V této bakalářské práci se snažím vymezit teoretický rámec pro pojmy environmentální výchova a neziskové organizace. Konkrétně se zaměřuji na environmentální výchovu na základních školách a v neziskových organizacích v mikroregionu Podhůří Železných hor. Pokouším se také zmapovat vztahovou síť mezi těmito subjekty.

KLÍČOVÁ SLOVA

Environmentální výchova, základní škola, nezisková organizace

TITLE

The Development of Environmental education in the Microregion Podhůří Železných hor

ANNOTATION

In this bachelor thesis I try to define a theoretical framework for the terms of environmental education and nonprofit organizations. I specifically focus on environmental education at primary schools and nonprofit organizations in microregion Podhůří Železných hor. I also try to map the relationship network between these entities.

KEYWORDS

Environmental education, primary school, non-profit organization

1.	Úvod	8
2.	Vymezení mikroregionu	10
2.1	O mikroregionu	10
2.2	Obecné informace.....	11
2.3	Historie území	12
2.4	Členské obce	13
2.5	Statistické údaje.....	16
3.	Samostatná činnost škol	18
3.1	Environmentální výchova	18
3.2	Činnost jednotlivých škol	21
3.2.1	Základní škola Choltice	21
3.2.2	Základní škola Masarykovo náměstí Přelouč	24
3.2.3	Základní škola Smetanova Přelouč	26
3.2.4	Základní škola Lipoltice	29
3.2.5	Základní škola praktická Přelouč	30
4.	Působení neziskových organizací	34
4.1	Neziskový sektor a neziskové organizace	34
4.2	Typy neziskových organizací.....	35
4.2.1	Občanská sdružení a jejich organizační jednotky	36
4.2.2	Nadace a Nadační fondy	36
4.2.2.1	Nadace	36
4.2.2.2	Nadační fond	37
4.2.3	Obecně prospěšné společnosti.....	37
4.2.4	Evidované právnické osoby církve a náboženské společnosti	38
4.3	Členění podle oboru	38
4.4	Neziskové organizace v členských obcích mikroregionu Podhůří Železných hor 40	
5.	Spolupráce základních škol a neziskových organizací	45
5.1	Základní škola choltice	45
5.2	Základní škola Masarykovo náměstí Přelouč	45
5.3	Základní škola Smetanova Přelouč	46
5.4	Základní škola Lipoltice	46
5.5	Základní škola praktická Přelouč	46
6.	Celkový dopad spolupráce.....	47
7.	Závěr.....	48
	Seznam použité literatury.....	49
	Přílohy	51

1. Úvod

Toto téma jsem si nevybral náhodou, ale zcela záměrně. V mém rozhodování hrál roli především čas, přesněji řečeno jeho nedostatek – dlouho jsem totiž nevěděl, jaké téma si mám pro svoji bakalářskou práci vybrat. Hledal jsem téma, které by bylo jednak zpracovatelné a nosné natolik, aby uneslo celou váhu, která této práci náleží. Jednak aby mi bylo toto téma tak blízké, abych byl schopen napsat práci takového rozsahu, jaký je vyžadován.

Téma „Vývoj environmentální výchova v mikroregionu Podhůří Železných hor“ jsem si vybral, protože se mě toto téma z mnoha důvodů dotýká. Za prvé, bydlím v obci Veselí, která se nachází ve zmiňovaném mikroregionu Podhůří Železných hor. Za druhé, mikroregion Podhůří Železných hor se skládá z 20 vesnic a pouze jednoho města – jeho větší část tedy leží v přírodě – téma environmentální výchovy je zde zcela na místě. K tématu environmentální výchovy mě také částečně přivedlo moje čtyřleté studium na střední zemědělské škole v Chrudimi, v oboru ekologie a ochrana krajiny. Za třetí, mikroregion Podhůří Železných hor se blíží k deseti letům od registrace – během let se mikroregion vyvíjel a environmentální výchova se vyvíjela s ním, podle mého názoru si pozornost zaslouží jak mikroregion Podhůří Železných hor, tak oblast environmentální výchovy v něm. Nejvíce pozornosti ve své práci věnuji environmentální výchově na základních školách v mikroregionu. Myslím si totiž, že environmentální výchova je do budoucna významnou oblastí ve vzdělávání – na stav životního prostředí totiž narážíme dnes a denně na každém kroku. Myslím si také, že žáci na základních školách jsou dnes na takové úrovni, že jsou schopni plně pochopit, co je jim ve škole prezentováno, a pro životní prostředí tak mohou vykonat mnoho dobrého.

V první části následujícího textu se budu zabývat mikroregionem Podhůří Železných hor, jeho historií, členskými obcemi, pokusím se vysvětlit, co je to environmentální výchova a jak tato probíhala a probíhá na jednotlivých základních školách v mikroregionu. Dále se budu snažit zkonkretizovat a vymezit pojem neziskové organizace a popsat činnost neziskových organizací v mikroregionu Podhůří Železných hor v oblasti environmentální výchovy. V závěrečné části práce

se pokusím popsat, jak probíhá spolupráce základních škol a neziskových organizací na území mikroregionu a jaký má tato spolupráce dopad.

2. Vymezení mikroregionu

Mikroregion Podhůří Železných hor je dobrovolný svazek obcí, který se rozprostírá v jihozápadní části okresu Pardubice.

2.1 O mikroregionu

Myšlenka založit mikroregion Podhůří Železných hor v roce 2000 spojovala 16 obcí - Bezděkov, Brloh, Holotín, Choltice, Chrtníky, Jedousov, Jeníkovice, Mokošín, Poběžovice, Stojice, Svinčany, Svojsice, Turkovice, Urbanice, Valy a Veselí. V téže roce se k této myšlence připojilo město Přelouč a v roce 2002 se k budoucímu svazku připojily další obce – Bukovina u Přelouče, Lipoltice a Sovolusky. Mikroregion Podhůří Železných hor byl registrován dne 15.11.2002. Litošice jsou poslední obcí, která se prozatím připojila. V současnosti tedy mikroregion sdružuje 21 obcí.

Obecným předmětem činnosti je ochrana a prosazování společných zájmů členských obcí, v jednotlivostech potom zejména spolupráce členských obcí při obnově a rozvoji venkova, při přípravě a realizaci rozvojových programů EU a činnosti podle § 50, odst. 1 z.č. 128/2000 Sb., o obcích. Předmětem činnosti svazku jsou i takové aktivity, které se z objektivních důvodů týkají jen některých členských obcí, pokud jsou v souladu se zájmy a záměry svazku. Svazek je oprávněn zakládat podle platné právní úpravy samostatně nebo s dalšími osobami podnikatelské a nepodnikatelské subjekty.¹

Konkrétními cíli je posílení partnerských vazeb – vazeb mezi obcemi mikroregionu i vazeb mikroregionu na jeho okolí, a prezentace mikroregionu Podhůří Železných hor, která by vedla k jeho zviditelnění. Dále zde existují snahy o zkvalitnění nabídky produktů cestovního ruchu, což by vedlo k rozvoji cestovního

¹ Zdroj dat: Svazky obcí Pardubického kraje [online]. Krajský úřad Pardubického kraje, c2008 [cit. 2010-01-15].

Dostupný z

WWW:<<http://www.pardubickykraj.cz/address.asp?thema=2678&category=&item=31111>>

ruchu, který by zvýšil počet návštěvníků mikroregionu. Dalším cílem je podpora podnikání – snaha vytvořit a stabilizovat existující pracovní místa rozvojem podnikatelských činností a tím přispět ke zvýšení stability mikroregionu. Nakonec je to rozvoj služeb pro seniory a zaměření se na čistotu a vzhled obcí a na technickou vybavenost obcí.

V červnu roku 2005 se mikroregion stal členem místní akční skupiny (MAS) Železnohorský region. Založení místní akční skupiny předcházelo založení mikroregionu Centrum Železných hor (1999), mikroregionu Podhůří Železných hor (1999), mikroregionu Železné hory (2000), mikroregionu Pardubicko (2000), který se později přetransformoval na Sdružení obcí za letištěm, a svazku obcí Heřmanoměstecko (2001).

2.2 Obecné informace

NUTS 1: Česká republika

NUTS 2: Severovýchod

NUTS 3: Pardubický kraj

NUTS 4: Okres Pardubice

Právní statut: svazek obcí

IČO: 71005315

Registrace: 15.11.2002

Sídlo: OÚ Choltice, Pardubická 78, 533 61 Choltice

Předseda: Ing. Jan Málek, starosta Choltic

Organizační poradce: Kateřina Korejtková, společnost VN Konzult

Infocentrum: Hotel Bujnoch, Pardubická 1422, 535 01 Přelouč

2.3 Historie území

Velkým množstvím archeologických nálezů je doloženo, že zdejší krajina byla osídlena již v poslední době ledové a v době bronzové. V době hradištní (do 13. stol.) byla knížetem vykonávána správa země za pomoci sítě hradišť a tvrzí. Proto můžeme téměř u každé obce v mikroregionu najít zmínku o existenci tvrze – z nich se nejlépe dochovala středověká tvrz, jejíž kamenné zdivo pochází ze 14. století, v obci Svojšice. Tato tvrz sloužila ještě v 16. století za panské sídlo rodu Gerštorfů. Rozvoji celého kraje pomohl v první polovině 16. století příchod Jiříka z Gerštorfu, který celý region sjednotil. Rod Gerštorfů v druhé polovině 16. století mimo jiné přebudoval tvrziště v Cholticích na renesanční zámek a založil zámeckou oboru. Tento rod v regionu působil do roku 1623, kdy jim byl rodový majetek po porážce českých stavů na Bílé hoře zkonfiskován. Náhrobky tohoto rodu se dochovaly do dnešní doby ve zdech svinčanského a turkovičského kostela. Od 2.6.1623 až do roku 1941 se až na deset let stává celé panství rodovým majetkem rodu Thun-Hohenstein, který se na konci 17. stol. postaral o znovuvýstavbu choltického zámku, který byl po třicetileté válce pobořený a zpustlý. Hlavní zásluhy se připisují především Romediově Konstantinu Hunovi, který nechal zámek nově vystavět v raně barokním slohu podle návrhu architekta Luca di Rossi z Pisy. Nejzachovalejší částí zámku je kaple sv. Romedia – jde o osmibokou stavbu, která je součástí jižního křídla a která vyniká bohatou štukovou výzdobou a nástěnnými malbami augsburského malíře Johana Stegera.

2.4 Členské obce

Bezděkov:

První písemná zmínka o obci je z roku 1378, obec je však prokazatelně mnohem starší. Leží na východní hranici mikroregionu. Bezděkov patří mezi zakládající obce.

Brloh:

Obec byla poprvé písemně zmíněna v roce 1318. Tvoří část západní hranice mikroregionu. Je zakládajícím členem.

Bukovina u Přelouče:

Písemné zmínky pochází z roku 1400. Leží na jižní hranici, rozlohou i počtem obyvatel patří k nejmenším obcím mikroregionu.

Holotín:

Obec s nejmenším počtem obyvatel leží na jižní hranici mikroregionu a zmínky o ní jsou až z roku 1413. Také patří mezi zakládající obce.

Choltice:

Obec Choltice, která leží v přirozeném spádovém centru, byla hlavním iniciátorem založení svazku obcí – i proto je sídlo mikroregionu zde. První písemná zmínka je z roku 1285. Choltice mají bohatou kulturní minulost a nachází se zde mnoho památek, mimo jiné raně barokní zámek. V obci se také nachází základní škola. 1.12.2006 byl obci navrácen status městyse. K Cholticím náleží místní části Ledec a Podhorky.

Chrtníky:

První zmínka o obci pochází z roku 1397. Na katastru obce bylo prokázáno tábořiště lovců mamutů z mladšího paleolitu. Chrtíky jsou zakládajícím členem a současně nejmenší obcí mikroregionu co do rozlohy. Leží ve středu mikroregionu.

Jedousov:

První písemná zmínka o Jedousovu je z roku 1545. Patří mezi obce, které svazek zakládaly, a leží vedle Choltic v centru mikroregionu. K Jedousovu náleží místní část Loděnice.

Jeníkovice:

Jeníkovice jsou poprvé zmiňovány roku 1227. Tato obec stála u zrodu mikroregionu a leží na východní hranici.

Lipoltice:

První písemná zmínka z roku 1257. K Lipolticím náleží i dvě místní části – Sovoluská Lhota a Pelechov. V obci se nachází základní škola. Lipoltice leží na západní hranici mikroregionu.

Litošice:

První písemná zmínka o obci je z roku 1167. Litošice se připojily k mikroregionu jako poslední a leží vedle Lipoltic na západní hranici. K obci patří místní část Krasnice. Jejich katastr je z velké části tvořen lesy.

Mokošín:

Patří mezi zakládající obce. První písemná zmínka o Mokošínu je z roku 1073, a obec se tak řadí mezi nejstarší obce mikroregionu. Mokošín leží v severozápadní části mikroregionu – pod Přeloučí.

Poběžovice:

Leží západně od Choltic a patří mezi obce, které mikroregion zakládaly.

Přelouč:

V roce 1086 byla Přelouč králem Vratislavem věnována benediktinskému klášteru v Opatovicích nad Labem, patří tedy mezi nejstarší historicky doložená místa v pardubickém regionu. Město má osm místních částí – Přelouč, Klenovka, Lhota, Lohenice, Mělice, Tupesy, Škudly a Štěpánov. Svůj charakteristický vzhled Přelouč získala díky významnému architektu Rudolfovi Kříženeckému, který projektoval několik budov, např. Občanskou záložnu. Jsou zde dvě základní školy. Město leží u řeky Labe na severozápadní hranici a je významnou železniční tepnou mikroregionu.

Sovolusky:

Zmiňovány již roku 1360. Tvoří západní hranici mikroregionu.

Stojice:

Patří mezi zakládající obce a leží na jižní hranici mikroregionu. První záznamy jsou z roku 1349.

Svinčany:

Zakládající člen. Svinčany svým katastrem tvoří jihovýchodní hranici mikroregionu a jsou rozděleny do čtyř místních částí – Svinčany, Nákle, Horní Raškovice a Dolní Raškovice. První písemná zpráva o obci je z roku 1226.

Svojšice:

Obec se podílela na založení svazku obcí. Nachází se zde zbytky středověké tvrze, k jejímuž založení došlo podle zemských desek roku 1365. K obci náleží místní část Kocanda.

Turkovice:

Zakládající člen svazku obcí rozdělený na tři místní části – Turkovice, Rašovy a Bumbalka. První historická zpráva o Turkovicích pochází z roku 1257. Leží na jižní hranici mikroregionu.

Urbanice:

První písemná zmínka o Urbanicích je z roku 1383. Urbanice patří mezi zakládající členy a nachází se v jihozápadní části mikroregionu.

Valy:

První dochovaná písemná zpráva je z roku 1398. Valy v posledních letech prosluly zejména svými trhy. Patří mezi zakládající obce. Valy tvoří severní hranici mikroregionu.

Veselí:

První zmínka o Veselí pochází z roku 1401. Veselí patří mezi obce, které mikroregion zakládaly. Leží severně od Choltic.

2.5 Statistické údaje

Mikroregion Podhůří Železných hor měl v době založení 16 obcí, jejichž rozloha byla 6458 ha a počet obyvatel přes 3900. V dnešní době sdružuje 21 obcí, jejichž rozloha je 11565 ha a počet obyvatel je 13644 (údaje v tabulce 1). Mikroregion Podhůří Železných hor má 6185 hektarů orné půdy, 3117 hektarů lesní půdy, 257 hektarů vodních ploch a 242 hektarů zastavěných ploch.

Tabulka 1: Rozloha a počet obyvatel obcí v mikroregionu²

Obec	Rozloha (ha)	Počet obyvatel
Bezděkov	527	258
Brloh	471	232
Bukovina u Přelouče	171	78
Holotín	277	38
Choltice	987	1012
Chrtníky	117	83
Jedousov	341	143
Jeníkovice	322	235
Lipoltice	525	396
Litošice	1012	122
Mokošín	171	159
Poběžovice	171	92
Přelouč	3046	8721
Sovolusky	434	128
Stojice	536	212
Svinčany	820	397
Svojšice	194	239
Turkovice	531	257
Urbanice	353	68
Valy	429	457
Veselí	301	337
CELKEM	11565	13664

Údaje v tabulce jsou k 31.12.2008

² Zdroj dat: *MOS : Městská a obecní statistika* [online]. Český statistický úřad, c2008 [cit. 2010-01-12].

Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0532/>

3. Samostatná činnost škol

Náplň této kapitoly se bude podle názvu zabývat převážně samostatnou činností základních škol v oblasti environmentální výchovy v mikroregionu Podhůří Železných hor. Předně však bude nutné zabývat se terminologií vztaženou k této oblasti.

3.1 Environmentální výchova

„Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta vychází z anglického termínu environmental education, kde environment znamená životní prostředí a education se chápe široce jako vzdělávání, výchova či osvěta všech typů cílových skupin, od nejmenších dětí po dospělé. Vzděláváním se rozumí zejména ovlivňování racionální stránky osobnosti. Výchovou působení na city a vůli. Osvětou se označují speciální způsoby předávání informací zejména dospělé populaci.“³

Environmentální výchova je široký pojem zahrnující nejrůznější činnosti a aktivity (teoretická výuka i praktické činnosti), které probíhají ve školách a školských zařízeních (formální vzdělávání), ale také během volného času (neformální vzdělávání) a i v neorganizovaném volném čase jednotlivců (informální učení), zaměřené na oblast životního prostředí.

Při environmentální výchově je důraz primárně kladen na poznávání přírodního i umělého životního prostředí (člověka), a na uvědomování si nezbytnosti zachování podmínek života, na poznávání vztahu člověka a životního prostředí.

Termín Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta také souvisí a nebo svým významem přesahuje pojmy environmentální výchova, ekologická výchova, vzdělávání pro udržitelný rozvoj a dalšími.

³ Metodický pokyn MŠMT; č. j. 16745/2008 – 22, k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, Praha 2008, s. 1

Cílem Environmentální výchovy je směřování jedince k tomu, aby pochopil komplexnost a složitost vztahů člověka a životního prostředí, a aby pochopil nutnost postupného přechodu k trvale udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání své i za jednání celé společnosti. Umožňuje sledovat a uvědomovat jaké jsou vztahy mezi člověkem a prostředím a vede jedince k účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje životní styl a hodnotovou orientaci v zájmu udržení rozvoje lidské civilizace. Environmentální výchova také okrajově zasahuje další témata jako je např. péče o zdraví či mezilidské vztahy.

„Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí, k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

Tematické okruhy:

- **Ekosystémy** – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)
- **Základní podmínky života** – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV) změny v krajině (krajinu dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)
- **Vztah člověka k prostředí** – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)⁴

V souvislosti s předchozími stránkami se mi zdálo jako nutné vysvětlit několik pojmů, aby došlo k lepšímu porozumění textu. V prvé řadě to jsou termíny ekologie a ochrana životního prostředí, protože si myslím že tyto dva pojmy jsou lidmi často zaměňovány či je pokládány za ekvivalentní. Dále pak termín Trvale udržitelný rozvoj, o kterém si myslím, že zatím není dostatečně rozšířený.

Ekologie je vědní obor, zabývající se vztahem mezi organismy a prostředím a mezi organismy navzájem

Ochrana životního prostředí je cílevědomá činnost, která má za cíl vytvoření přijatelného prostředí nejen pro člověka, ale pro všechny organismy na Zemi.

⁴ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, Praha, MŠMT 2007 s. 92-93

„Trvale udržitelným rozvojem je míněn rozvoj, který dokáže plnit potřeby současné generace, ale neohrozí potřeby žádného národa, ani potřeby příštích generací. Jde o rozvoj, který zachová stávající funkce přírody a nezmenší její rozmanitost. K tomu je však nezbytná převýchova lidské společnosti od antropocentrismu k biocentrismu.“⁵

3.2 Činnost jednotlivých škol

V následujícím textu shrnu činnost jednotlivých škol v mikroregionu Podhůří Železných hor v oblasti environmentální výchovy

3.2.1 Základní škola Choltice

Tradice školství v Cholticích je datována až k roku 1574. Největšího významu choltická základní škola dosáhla na přelomu šedesátých a sedmdesátých let dvacátého století, kdy se Choltice staly střediskovou obcí a choltickou základní školu začaly navštěvovat děti, které doposud navštěvovaly malé venkovské školy v okolních obcích. Od roku 1985 škola sídlí v nově vybudované školní budově.

Environmentální výchova na Základní škole Choltice začala cíleně v školním roce 2002/2003, což je stejný rok, ve kterém došlo k založení mikroregionu Podhůří Železných hor. Environmentální výchova má na Základní škole Choltice poměrně stabilní obsah. V oblasti výuky je environmentální výchova začleněna do všech vhodných předmětů (přírodopis, přírodověda, vlastivěda, zeměpis, chemie, rodinná výchova), v některých předmětech žáci chodí do přírody, kde poznávají vzájemné souvislosti. V rámci výuky přírodovědy, přírodopisu a přírodovědných seminářů jsou integrovány poznatky a přístupy k poznávání přírody a vztahů člověka, na zajištění uvedeného úkolu se podílí i vyučující všech dalších předmětů a navazuje na ně i

⁵ ŠTULC, Miloslav; GÖTZ, Antonín. Životní prostředí. Praha : Nakladatelství české geografické společnosti, 1996. 67 s. ISBN 80-86034-37-2; s. 63

činnost školní družiny. K propagování kladného přístupu k životnímu prostředí dochází i skrze nástěnky, výstavky a literaturu (např. časopisy Vesmír, Nika), žáci mají navíc k dispozici didaktickou a informační techniku včetně internetu. Žáci se zúčastňují jednorázových akcí např. Den Země, Den Vody, Světový den zdraví či Světový den životního prostředí, při kterých se zapojují do úklidu okolí školy a obce, absolvují besedy o nutnosti trvale udržitelného rozvoje či jiné aktivity podporující kladný vztah k životnímu prostředí a zdraví. Ve škole také probíhají dlouhodobější akce – např. sběrové akce zaměřené na sběr léčivých rostlin, papíru, žáci jsou dlouhodobě vedeni k separování odpadu. Žáci se také zúčastňují různých soutěží (přírodovědné poznávací, zeměpisné atd.), podílí se i na úpravě okolí školy, pečují o zeleň na školních pozemcích (zalévání, pletí, okopávání záhonů, prostřihávání stromků a keřů) a o zeleň v budově školy a ve třídách. V oblasti environmentální výchovy Základní škola Choltice spolupracuje s Obecním úřadem Choltice, mysliveckým sdružením, svazem včelařů, Ekocentrem Paleta Pardubice, Východočeským muzeem Pardubice, lesy ČR. ZŠ Choltice také pořádá exkurze např. do Elektrárny Chvaletice či do Agrokombinátu Lipoltice, žáci se každoročně zúčastňují zahrádkářské a chovatelské výstavy ve Svinčanech.

Základní škola Choltice také spolupracuje s dalšími školami na seminářích EVVO, kde dochází k výměně zkušeností a nápadů, škola je také zapojena do sítě s názvem M.R.K.E.V., která se zabývá koordinováním EVVO. Na úspěchu environmentální výchovy se podílí i učitelé tím, že si zvyšují svoje odborné znalosti.

Tabulka 2⁶: Tématické okruhy na ZŠ Choltice

Tématické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Ekosystémy	VV/INT	PRV/INT	PRV/INT	AJ/INT PŘ/P VV/INT	AJ/INT PŘ/INT VV/INT	Z/INT,P PŘ/INT AJ/INT VV/INT	Z/INT PŘ/INT	Z/INT, P	PŘ/INT VV/INT
Základní podmínky života		PRV/INT PČ/INT	PRV/INT	PŘ/INT VV/INT	VV/INT	Z/INT,P PŘ/INT	PŘ/INT AJ/INT	VZ/INT T PŘ/INT CH/INT	PŘ/INT CH/INT
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	ČJ/INT PRV/INT		PRV/INT PČ/INT	M/INT PŘ/INT VV/INT	M/INT PŘ/INT VV/INT	Z/INT M/INT ČJ/INT PŘ/INT VV/INT VT/INT	Z/INT M/INT PŘ/INT VV/INT T VT/INT	Z/INT M/INT VZ/INT T ČJ/INT CH/INT T AJ/INT NJ/INT VV/INT T VT/INT	Z/INT M/INT CH/INT T ICT/INT
Vztah člověka k prostředí	PRV/INT	TV/INT	PRV/INT	M/INT PŘ/INT VV/INT T TV/INT T PČ/INT	M/INT PŘ/INT VV/INT T TV/INT T PČ/INT	Z/INT HV/INT D/INT PŘ/INT VT/INT	Z/INT M/INT HV/INT T ČJ/INT D/INT PŘ/INT VV/INT T VT/INT	Z/INT M/INT VZ/INT T HV/INT T D/INT PŘ/INT VV/INT T CH/INT T VT/INT	HV/INT T ČJ/INT D/INT PŘ/INT VV/INT T CH/INT T AJ/INT NJ/INT ICT/INT

Použité zkratky odpovídají obvyklým zkratkám předmětů, P – projekt, INT – učivo bylo integrováno do jiného předmětu

⁶ Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání zpracovaný podle rámcového vzdělávacího programu, základní škola, Lipoltická 245, Choltice

3.2.2 Základní škola Masarykovo náměstí Přelouč

Tato škola (v Přelouči nazývaná stará škola) má v Přelouči velmi dlouhou tradici – již od roku 1860, kdy byla zřízena tzv. hlavní škola. Ta se pro nedostatek prostor přestěhovala již roku 1882 do velkolepé nové budovy, které musely ustoupit čtyři domy. Tato 72 metrů dlouhá a v nejvyšším místě 42 metrů vysoká budova dnes tvoří dominantu přeloučského náměstí. Tato budova slouží především žákům druhého stupně – žáci prvního stupně mají zázemí v nově zrekonstruované budově na západní straně náměstí.

Environmentální výchova na této škole nemá vyhrazen samostatný vyučovací předmět, výuka proto prolíná do všech vhodných předmětů. Environmentální výchova na této škole má stabilní podobu, její obsah se mění pouze v detailech. Žáci se pravidelně zúčastňují sběrových akcí, při kterých aktivně sbírají nejrůznější věci – nejčastěji jde o sběr papíru, víček z PET lahví a sušené pomerančové kůry. Dlouhodobě je kladen důraz na to, aby žáci separovali odpad – zejména PET lahve, na chodbách je proto umístěn dostatek nádob, do kterých jsou vytríděné odpady shromažďovány. Na škole každoročně probíhá přírodovědná poznávací soutěž organizovaná paní učitelkou Skálovou, 7. třídy se zúčastňují exkurze do Průhonic. Žáci pravidelně využívají při výuce školní zahradu a sportovní hřiště, aktivně se podílejí na ekologickém provozu školy např. tím, že šetří energií, vodou, pomáhají s květinovou výzdobou atd. Ve školním roce 2008/2009 vybrané skupiny žáků 8. a 9. ročníků v rámci projektového dne s tématem Přelouč porovnávaly čistotu povrchových vod z různých zdrojů v Přelouči a jeho okolí. Společnost Eko – kom.a.s. připravila pro žáky přednášku s názvem „Tonda obal na cestách“, při které jim názornou formou přiblížila problematiku třídění a recyklace odpadů. V květnu proběhla na náměstí před školou prezentace společnosti ELEKTROWIN, která se zabývá recyklací starých elektrospotřebičů. Pro žáky byl připraven naučně-zábavný program, interaktivní hry a soutěže o ceny.

Tabulka 3⁷: Tématické okruhy na ZŠ Masarykovo náměstí Přelouč

Předmět	Ročník/stupeň	Tématické okruhy			
		Ekosystémy	Zákl. podmínky života	Lidské aktivity a podmínky ŽP	Vztah člověka k prostředí
Matematika	1. stupeň			/	/
Prvouka	1. ročník		/		/
Prvouka	2. ročník				/
Prvouka	3. ročník		/		
Přírodověda	4.,5. ročník	/	/	/	/
Vlastivěda	4.,5. ročník			/	/
Dějepis	6. ročník		/		
Občanská výchova	2. stupeň	/	/	/	/
Fyzika	2. stupeň			/	/
Chemie	2. stupeň		/	/	/
Přírodopis	2. stupeň	/	/	/	/
Zeměpis	2. stupeň		/	/	/
Hudební výchova	2. stupeň				/
Výtvarná výchova	2. stupeň	/	/	/	/
Výchova ke zdraví	2. stupeň				/
Tělesná výchova	2. stupeň				/
Člověk a svět práce	1. stupeň		/		/
Pracovní činnosti	2. stupeň		/	/	/
VP – péče o domácnost	2. stupeň				/
VP – přírodovědná praktika	2. stupeň	/	/	/	/
VP – seminář z výt. výchovy	2. stupeň			/	
VP – seminář ze zeměpisu	2. stupeň				/
VP – sportovní výchova	2. stupeň				/

⁷ Environmentální plán, Základní škola Přelouč, Masarykovo náměstí 45, okres Pardubice

3.2.3 Základní škola Smetanova Přelouč

Historie této základní školy je spjata s budovou gymnázia, která byla postavena v roce 1956. Tehdy zde byly umístěny některé třídy ZŠ. Teprve v sedmdesátých a osmdesátých letech byl areál rozšířen o přístavbu, kam byly přesunuty třídy základní školy.

Environmentální výchova nemá svůj vyhrazený předmět, proto je uplatňování výchovy k ochraně životního prostředí, citlivému a ohleduplnému vztahu k lidem, přírodě a věcem kolem nás zakomponováno do všech vhodných vyučovacích předmětů. Pro větší efekt mohou žáci použít časopisy, literaturu, odborné a metodické příručky, pomůcky, využít mohou i informační a didaktické techniky včetně internetu. Environmentální výchova na této škole má stálou podobu, mění se jen v detailech. Kladné vztahy k přírodě a k životnímu prostředí člověka jsou propagovány pomocí výstavek a nástěnek, patřičná péče je věnována květinové výzdobě. Žáci se každý rok účastní mimoškolních aktivit a exkurzí – např. do úpravny pitné vody v Mokošíně nebo do čističky odpadních vod v Přelouči. Škola také pořádá některé dlouhodobější akce – sběrové akce zaměřené např. na starý papír, žáci jsou dlouhodobě vedeni k třídění odpadů, šetření energií a materiály (např. šetření místa v sešitech a jejich dopisování až do konce a následné odevzdávání do sběru). Žáci se účastní přírodovědných soutěží a pomáhají při úpravě okolí školy, 6. ročníky se v rámci projektového dne zúčastnily pobytu v přírodě. Na úspěchu environmentální výchovy se ale podílejí i učitelé tím, že si zvyšují svou odbornou a metodickou připravenost.

Ve školním roce 2009/2010 proběhne v termínu 27. a 28.4.2010 projekt s názvem „Tajemství vody“, kterého se zúčastní žáci prvního stupně. Motivace proběhne pomocí písniček, křížovek, básniček, hádanek a pohádek o vodě. Realizace proběhne podle ročníků v předmětech:

Český jazyk a literatura: Práce s textem a mluvnickými úkoly; četba textů o vodě; básně – přednes, sloh – voda – pomocník, ale i nepřítel; vlastní literární, básnická či dramatická tvorba dětí

Anglický jazyk: rozvíjení slovní zásoby na téma Voda

Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda: Myšlenková mapa („Co vás napadne, když se řekne VODA?“); pokusy s kufříkem Tajemství vody a podle knihy Moje kniha pokusů VODA; skupinová práce s mapami – vodní toky, plochy a prameny; koloběh vody v přírodě – skupinová práce – plakáty; živočichové žijící ve vodě – vyhledávání v encyklopediích – P.č. modelování (i dle fantazie)

Matematika: Slovní úlohy, jednotky objemu; domácí vodoměry, spotřeba vody v domácnostech, ceny vodného a stočného

Hudební výchova: Vodní hudba („hra na různě naplněné lahve“); zpěv písní s námětem o vodě; poslech – B. Smetana: Vltava, A. Dvořák: Rusalka, poslech populárních a lidových písní s námětem o vodě; třídní soutěže ve zpěvu – soutěž 1. stupně (ročníkové)

Výtvarná výchova: koláž – vodní plochy – skupinová práce; hry s barvou a vodou; keramika – rybičky, kapky vody, žabky apod.

Pracovní činnosti: skládání z papíru – lodičky, parníky, žabky (origami) – umístit na vodní plochy z výtvarné výchovy; modelování živočichů žijících ve vodě (i dle fantazie) – modelína

Tělesná výchova: vycházka k rybníku, potoku (získání vzorků vody pro pokusy); hry „Na dešťové kapky“ (jako „Na molekuly“), „Na vodníka“

Exkurze: 4. a 5. ročník – čistička odpadních vod v Přelouči; 5. ročník – vodárna Mokošín. Exkurze proběhnou v předstihu, aby žáci mohli využít poznatky při projektu. Ku pomoci jim bude i fotodokumentace.

Pro 3. a 5. ročníky bude na interaktivní tabuli promítnuta prezentace „Dopis z roku 2070“. Během významných dnů, 22.3. – Světový den vody; 22.4. – Den Země; 5.6. – Světový den životního prostředí; 8.6. – Mezinárodní den oceánů, proběhnou prezentace a výstavy výtvorů.

Na tento projekt bude potřeba tento materiál a tyto pomůcky: mapy, plánky města, špalíček pohádek, Příhody kapky Katky, knihy (texty s „vodní tematikou“ (Karel Čapek: Velká vodnická pohádka, Karel Jaromír Erben: Živá voda, Zlatovláska, Josef Lada: Bubáci a hastrmani, Ondřej Sekora: Malované počasí a další knihy), CD (písničky), květináče, zemina, semínka, modelína, vodové barvy, barevné papíry, archy balicího papíru ve formátu A1, fixy, popisovače, keramická hlína, kufřík Tajemství vody.

Tabulka 4: tématické okruhy na ZŠ Smetanova Přelouč

Průřezové téma	1. stupeň				
Environmentální výchova	Ročníky 1. stupně				
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Ekosystémy			Vv	Př Vv	Př
Základní podmínky života	Pč	Pč	Pč	Př Pč	Př Pč
Lidské aktivity a problémy životního prostředí		Prv	Prv Pč	Vl Pč	Př
Vztah člověka k prostředí			Vv	Vl Vv	Př

Tabulka 5: tématické okruhy na ZŠ Smetanova Přelouč

Průřezové téma	2. stupeň				
Environmentální výchova	Ročníky 1. stupně				
	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	poznámky
Ekosystémy	Př Čsp	Př Ov	Př	Př	
Základní podmínky života	Př Vz Ov Z	Př Čsp F Čj	Př Ch Ov	Př Ov F	
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Př	Tv-LV Vz Ov	D	Př Ch Ov Čsp Čj Z	LV – lyžařský výcvik
Vztah člověka k prostředí	Př Ov Vv Z Čsp	Př Ov Vv Čsp Čj Z	Ch Ov Vv Čsp	Př Ch Ov F	

3.2.4 Základní škola Lipoltice

Jde o základní školu pro padesát žáků prvního stupně. Na lipoltické základní škole je environmentální výchova zahrnuta do všech vhodných předmětů. Při pracovních činnostech žáci vyrábí pamlsky pro ptáky do krmítek, při přírodovědě pozorují stopy zvířat ve sněhu. Mimo výuku ve škole probíhají sběrové akce zaměřené na sběr starého papíru a na sběr kaštanů a žaludů. Škola také pořádá tématicky různé akce během dnů významně spojených s životním prostředím – Den ekologie: sbírání rostlin a zakládání herbářů; Den vody: žákům je vysvětlena užitečnost vody a jsou jim sděleny důvody proč vodou neplýtvat, Den Země: ochrana přírody; v hodinách výtvarné výchovy a pracovních činností žáci vyrábí výrobky z odpadních materiálů, které následně vystavují; probíhá úklid v okolí školy, hřiště a okolo rybníka – odpadky jsou sbírány a tříděny. Mimo jiné se žáci účastní projektu Stromy jsou naši přátelé, při němž se žáci přímo v lese učí o stromech; projektu Vánoce se zvířaty, při němž žáci nosili mrkev, jablka, chléb, pamlsky pro zvířata, směsi pro ptáky do krmítek a v lese ozdobili smrčky. Ve škole také proběhl týden

zdravého životního stylu, což byl projekt pro první stupeň. Žáci se zúčastnili pochodového cvičení do lesa, zaměřeného na čistotu vzduchu.

Tabulka 6: tématické okruhy na ZŠ Lipoltice

Environmentální výchova	1.	2.	3.	4.	5.
Ekosystémy				VV	VV
Základní podmínky života				PŘÍ	
Vztah člověka k prostředí				VL PŘÍ	VL

3.2.5 Základní škola praktická Přelouč

Tato škola vznikla v roce 1959 jako jednotřídní. Navštěvovalo ji 13 žáků od 1. do 5. ročníku. Škola několikrát změnila svoje umístění a postupně se rozšířila až do dnešní podoby. V letošním roce je výuka zajištěna pro třicet žáků, z nichž osmnáct dojíždí z bližších či vzdálenějších obcí Přeloučska. Školu navštěvují žáci se speciálními vzdělávacími potřebami.

Environmentální výchova je na této škole zahrnuta do všech vhodných předmětů pro všechny ročníky. V rámci pracovního vyučování se žáci starají o rozsáhlou školní zahradu a o zeleň v okolí školy. Škola je zapojena do sítě škol M.R.K.E.V., vybavuje informační centrum ekologickou literaturou a mimo jiné odebírá časopis Bedrník, na celé škole dochází k třídění odpadu. Škola dbá na propagaci environmentální výchovy v místním tisku. Ve školním roce 2007/2008 proběhlo na této škole několik krátkodobých ekologických projektů. Jejich cílem bylo rozvíjení spolupráce; zlepšení vzájemného poznávání žáků; zlepšení vztahů žák – žák, žák – učitel, založené na společných prožitcích žáků a učitelů; upevňování pozitivního vztahu k životnímu prostředí, k aktivní účasti na ochraně životního prostředí a svého zdraví.

V říjnu proběhl projekt s názvem Můj strom, který měl za cíl připomenutí října, jako měsíce stromů, připomenutí životních podmínek stromů; získání informací

o různých stromech a o možném srovnávání s povahou lidí (keltský stromokruh). Pomůcky potřebné na uskutečnění tohoto projektu byly kartičky s popisem jednotlivých druhů stromů, nafocený keltský stromokruh, knihy o stromech, lepidlo, karty na krk pro nalepení svého stromu, provázky na zavěšení karty na krk, pastelky na vybarvení karet na krk, seznam žáků s datem jejich narození a kolonkou pro zapsání stromu. Motivace proběhla pomocí diskuze učitelky s žáky na téma Den stromů – jaká je historie tohoto svátku, proč se slaví a jaké význačné stromy jsou v našem kraji a státě. Žáci odpovídali na otázky, jaké druhy stromů znají, jaký je národní strom, zda nějaký takový znají v okolí své školy, čím se tento strom vyznačuje, co strom potřebuje k životu, jaké jsou společné znaky člověka a všeho živého atd. Došlo ke srovnávání různých vlastností, jak u stromů, tak u lidí (např. topol – vysoký a štíhlý, dub – silný a houževnatý). Žáci si následně hledali svůj strom v stromokruhu podle data narození, v lístečku s informacemi o svém stromu si přečetli informace, podle kterých hledali nějakou podobnost své povahy a vlastnosti daného stromu. Poté si vyráběli závěsnou kartičku na krk tak, že nalepili vyhledaný lístek na závěsnou kartu a pastelkami dokončili. V závěru žáci procházeli po zahradě a sepisovali, jaké druhy stromů zde rostou, přitom diskutovali s učitelkou, zda jsou opravdu některé vlastnosti lidí a stromů podobné.

V únoru byl pro žáky připraven projekt vzduch, při kterém si žáci měli uvědomit význam ochrany přírody, měli se dozvědět důvody, proč lidé kouří či nekouří, zjišťovali působení cigaret na lidské tělo a také spolupracovali při sestavování jednoduchého názorného pokusu o účinku kouření na plíce. Byly použity tyto pomůcky: fixy, zvětšený obrázek dýchacího ústrojí, papír, velká a čirá plastová láhev, plastelína, obal od fixy, vata, cigarety bez filtru, zápalky, voda v lahvi, encyklopedie o lidském těle. V první části žáci odpovídali na otázky - proč lidé kouří nebo nekouří?, Proč dospívající děti kouří nebo nekouří?, Jak dýcháme správně? (Došlo k názornému vysvětlení, že při nádechu a výdechu nosem se na chloupkách v nose a na průdušnici zachycují malé částice nečistot, zatímco při kouření dochází k dýchání ústy, při němž jdou látky z cigaret dál do plic.) Žáci pak společně s učitelkou popisovali obrázek dýchacího ústrojí a provedli pokus s kouřícím strojem (do hrdla vypláchnuté plastové lahve byla vložena trubička s cigaretou na jedné straně a se smotkem vaty na straně druhé – trubička se v hrdle lahve utěsnila plastelínou), který simuloval, co se děje při kouření.

Ve školním roce 2009/2010 probíhal od října do listopadu projekt DUHA – barva modrá – VODA, jehož cílem bylo rozpoznání vody z různých zdrojů, uvědomění si dopadu znečištění vod na životní prostředí a zdraví člověka. Pro úspěch projektu byly potřeba tyto pomůcky: 3 různé vzorky vody v průhledných zavařovacích sklenicích, 2 menší průhledné skleničky, dostatek čisté vody na pokusy se znečištěním, jar na mytí nádobí, stolní olej, kbelík na přelévání čišťené vody, vata, vatové tampony, ubrousky, houbičky, obvaz, nůžky, hadříky. Na začátku projektu proběhla diskuze žáků s učitelkou – zda existuje na světě jen jedna voda, nebo je jí více (jedna voda, která se liší tím, co obsahuje za minerály); jaké druhy vod můžeme rozlišit podle toho, kde se nachází nebo co obsahují (povrchová – podzemní, sladká – slaná, měkká – tvrdá, ve skupenství plynném, pevném, voda říční, potoční, přehradní). Dále žáci pracovali s různými vzorky vody – pokoušeli se uhodnout, odkud pochází voda ve třech sklenicích pouze za pomoci zraku (vzorky z rybníčku, z potoka Švarcava a voda z vodovodu). Své domněnky o původu vzorků potvrzovali či vyvraceli po zkoušce čichem, zdůvodňovali svůj názor (zda je rozdíl v barvě a zápachu vzorků, zda jsou či nejsou přítomny rostliny, živé organismy nebo neživé částice atd.) Následně byla předvedena ukázka znečištění vody pomocí jaru a oleje, kdy žáci symbolicky znázornili znečištění vody nakapáním přiměřeného množství jaru a oleje do dvou sklenic. Následovala diskuze o tom, co se děje s takto znečištěnou vodou v našich domácnostech a co se děje, pokud se takto znečištěná voda dostane do volné přírody. Žáci si vyslechli, jaké další možné způsoby znečištění vody jsou možné v našem okolí. Na pokusu s olejem ve vodě si žáci připodobnili ropné havárie na moři. Poté se žáci pokusili odstranit nečistoty ze znečištěné vody ve sklenicích – ve dvou skupinách se pokoušeli pomocí vaty, tamponů, kousků látky, ubrousků odstranit jar a olej ze znečištěné vody ve sklenicích, k dispozici měli také kbelík na přelévání a odstranění nečistot. V další části se hodnotily výsledky práce a vyvozovaly se závěry – nečistoty se podaří vyčistit pouze částečně, většina jaru i oleje zůstává ve vodě, čištění vody od chemikálií je velmi náročný proces, který bez čističek a úpraven vody je téměř nereálný. Nakonec došlo k diskuzi o významu používání ekologických výrobků. Žáci také dostali za úkol zjistit, zda je jejich domácnost napojena na veřejnou kanalizaci a na čističku odpadních vod, čím je odváděna odpadní voda z domácnosti.

Žáci se také každoročně na Den Země zúčastňují sběru odpadků v okolí školy. S touto akcí je spojena výroba plakátu do třídy – žáci obdrží plakát se třemi pojmenovanými kontejnery a barevné lístečky. Jejich úkolem je kontejnery vybarvit správnou barvou, pod každý zařadit a nalepit lístečky s názvy odpadů, které do něj patří. Na lístečcích je napsáno např.: čisté ubrousky od svačin, odstřížky z výtvarné výchovy, krabičky od bonbonů a čokolád, popsaný a pokreslený papír, vymyté kelímky od jogurtů, igelitové sáčky, plastové lahve od pití, nevymyté kelímky od jogurtů, mastný ubrousek od svačiny, znečištěný papírový kapesník, obaly se stříbrným vnitřkem, ohryzky, slupky atd.

4. Působení neziskových organizací

V této kapitole se pokusím shrnout, co to jsou neziskové organizace, jaké jsou typy neziskových organizací a jaké jsou jejich cíle. Pokusím se také popsat, jak neziskové organizace v mikroregionu Podhůří Železných hor působí v oblasti environmentální výchovy.

4.1 Neziskový sektor a neziskové organizace

Terminologie této oblasti není v České republice doposud ustálená, proto se mohou objevovat rozpory v chápání, co to neziskový sektor je. Neziskový – nebo také třetí sektor má svou působnost v oblasti mezi státem a trhem. Každá nezisková organizace musí vykazovat pět znaků – musí jít o autonomní dobrovolnou organizaci, která má soukromou povahu a nerozděluje zisk.

1. „Jedná se o organizace, tzn. skupiny, které jsou do určité míry institucionalizovány. V některých zemích je to dáno jejich formálním statutem. V zemích, kde právní ustanovení neexistují, může být institucionalizovaná podoba vyjádřena i jiným způsobem (např. formou pravidelných schůzí, zaměstnaných pracovníků, jednacích pravidel nebo určitého stupně organizační činnosti).

Čistě neformální, dočasná ad hoc shromáždění osob nejsou podle této definice považována za součást neziskového sektoru, i když mohou hrát důležitou roli v životě lidí. V opačném případě by se pojem neziskového sektoru stal příliš amorfni, pomíjivý, neuchopitelný a nemohl by být zkoumán.

2. Mají soukromou povahu, tj. jsou institucionálně oddělené od státní správy. Neziskové organizace nejsou součástí státní správy ani nejsou řízeny orgány, ve kterých převládají státní úředníci. To neznamená, že nemohou mít významnou státní podporu nebo že ve vedení nemohou být také státní

úředníci. Rozhodující je zde fakt, že základní struktura neziskových organizací je ve své podstatě soukromá.

3. Nerozdělují zisk, to znamená, že své zisky nerozdělují mezi vlastníky nebo vedení organizace. Neziskové organizace mohou v určitém období dosáhnout zisku, ale ten musí být opětovně použit na cíle dané posláním organizace, nikoli převeden na „vlastníky“ organizace nebo její řídicí orgán. V tomto smyslu jde o soukromé organizace, které neslouží primárně k dosahování zisku. Tento fakt vyčleňuje neziskové organizace ze souboru soukromého sektoru – soukromého podnikání.
4. Jsou samosprávné, autonomní, tj. jsou schopné řídit svou vlastní činnost. Neziskové organizace mají svá vlastní interní pravidla řízení a nejsou ovládány zvenčí.
5. Jsou dobrovolné, tj. zahrnují určitý významný prvek dobrovolné činnosti, ať již formou účasti na konkrétních aktivitách nebo ve vedení organizace. To neznamená, že všechny či většina příjmů musí pocházet z dobrovolných příspěvků nebo že většina pracovníků jsou dobrovolníci. Jako určitý znak „dobrovolnosti“ postačuje jakýkoli dobrovolný prvek, pouze třeba dobrovolná správní rada.“⁸

4.2 Typy neziskových organizací

V České republice existuje několik typů neziskových organizací, jejichž působení je upraveno zákony. Jsou to tyto: Občanská sdružení a jejich organizační jednotky, Nadace a Nadační fondy, Obecně prospěšné společnosti a Evidovaná právnická osoba církve a náboženské společnosti.

⁸ FRIC, Pavol; GOULLI, Rochdi. Neziskový sektor v ČR : výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University. Praha : Eurolex Bohemia, 2001. 203 s. ISBN 80-86432-04-1. s. 11-12

4.2.1 Občanská sdružení a jejich organizační jednotky

Činnost občanských sdružení upravuje zákon o sdružování občanů č. 83/1990 Sb. Podle tohoto zákona mohou být členy jak fyzické, tak i právnické osoby a mohou se sdružovat ve spolcích, společnostech, svazech, hnutích, klubech a také v odborových organizacích, ne však v politických stranách a hnutích, církvích a náboženských společnostech. Členové se sdružují za účelem sdílení společných zájmů nebo nějaké obecně prospěšné činnosti. Založení občanského sdružení je poměrně jednoduché a stačí k němu přípravný výbor tří občanů ČR, z nichž alespoň jeden je starší osmnácti let. Občanské sdružení nepodléhá schvalovacímu procesu, jeho registrace probíhá po předložení návrhu na registraci a stanov na ministerstvu vnitra ČR. Registrace může být odmítnuta, pokud sdružení nesplňuje zákonné podmínky. Občanské sdružení může zaniknout několika způsoby – buď dobrovolným rozpuštěním či sloučením s jiným sdružením, nebo pravomocným rozhodnutím ministerstva vnitra o jeho rozpuštění. V současnosti jde o nejrozšířenější neziskovou organizaci. K 14. 3. 2010 bylo na internetových stránkách Ministerstva vnitra České republiky registrováno 78 833 občanských sdružení.⁹

4.2.2 Nadace a Nadační fondy

Nadace i nadační fondy jsou právnické osoby upravené zákonem o nadacích a nadačních fondech č. 227/1997 Sb. Jde o účelová sdružení majetku zřizovaná pro dosahování obecně prospěšných cílů. Zřizují se písemnou smlouvou, závětí či zakládací listinou. Registraci provádí příslušný krajský soud.

4.2.2.1 Nadace

Jejím cílem bývá především rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělávání, tělovýchovy a sportu. Nadační příspěvky

⁹ Zdroj dat: Seznam občanských sdružení [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, c2010 [cit. 2010-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/seznam-obcanskyh-sdruzeni/SearchResult.aspx>>.

se poskytují z výnosů nadačního jmění a z ostatního majetku nadace. Minimální výše jmění musí být 500 000 Kč. Nadace zaniká dosažením účelu, pro který byla založena; rozhodnutím správní rady o sloučení; rozhodnutím soudu o zrušení nebo prohlášením konkurzu.

4.2.2.2 Nadační fond

Nadační fond se liší od nadace tak, že používá k dosahování účelu, pro který byl zřízen, všechny svůj majetek. Není stanovena minimální výše vkladu. Nadační fond zaniká dosažením účelu, pro který byl založen; rozhodnutím správní rady o sloučení; rozhodnutím soudu o zrušení nebo prohlášením konkurzu.

4.2.3 Obecně prospěšné společnosti

Obecně prospěšné společnosti jsou subjekty, které všem a za stejných podmínek poskytují obecně prospěšné služby. Jejich právní úprava je v zákonu o obecně prospěšných společnostech č. 248/1995 Sb. Mohou dosáhnout zisku, tento však nerozdělují mezi zakladatele či zaměstnance, ale používají ho k dalšímu financování vlastních aktivit. Zakladatelem může být fyzická osoba, právnická osoba nebo stát. K založení je potřeba zakládací listina ve formě notářského zápisu nebo zakládací smlouva obsahující povinné údaje. Obecně prospěšná společnost vzniká dnem zápisu do rejstříku, na základě návrhu na zápis do rejstříku a předložení zakládací listiny či notářského zápisu. Rejstřík obecně prospěšných společností vede příslušný krajský soud. Obecně prospěšná společnost může být zrušena několika způsoby – uplynutím doby, na kterou byla založena; dosažením účelu, pro který byla založena; dnem uvedeným v rozhodnutí správní rady o zrušení obecně prospěšné společnosti; vnitrostátní fúzí nebo rozdělením; dnem uvedeným v rozhodnutí soudu o zrušení obecně prospěšné společnosti, jinak dnem kdy toto rozhodnutí nabude právní moci; prohlášením konkursu na její majetek.

4.2.4 Evidované právnické osoby církve a náboženské společnosti

Činnost evidovaných právnických osob (dříve církevních právnických osob), které jsou zřizovány církvemi a náboženskými společnostmi, je upravena zákonem č. 3/2002 Sb. o církvích a náboženských společnostech. Návrh na evidenci církevních právnických osob podává orgán registrované církve či náboženské společnosti. Evidence evidované právnické osoby může být zrušena na návrh oprávněného orgánu církve nebo náboženské společnosti. Zaniknout také může uplynutím doby, nečinností nebo na základě oprávněného rozhodnutí o zrušení.

4.3 Členění podle oboru

Neziskové organizace působí ve velmi rozdílných oblastech a aby bylo možné se jimi blíže zabývat, vyvstala potřeba rozčlenit neziskové organizace do specifických kategorií. K tomu slouží Mezinárodní klasifikace neziskových organizací (ICNPO) rozdělující neziskové organizace do těchto dvanácti oblastí podle jejich působení.

„Oblast:

- 1) Kultura a umění,
včetně divadel, muzeí, ZOO, akvárií, časopisů, knihoven, orchestrů, uměleckých představení, historických a kulturních společností.
Sportu a rekreace,
včetně tělovýchovných organizací, sportovních klubů, mysliveckých společností, společenských klubů, dětských táborů, klubů přátel ... apod.
- 2) Vzdělání a výzkumu,
včetně předškolní výchovy, základního a středoškolského vzdělávání, vysokých škol, odborného školství, vzdělávání dospělých, výzkumných ústavů, servisních organizací a také sdružení rodičů a přátel školy.

- 3) Zdraví,
včetně nemocnic, rehabilitačních zařízení, domácího ošetření, institucí duševního zdraví, preventivní zdravotní péče, lékařské pohotovosti a ambulantních dobrovolníků.
- 4) Sociálních služeb,
včetně péče o děti a mládež, denní péče, péče o rodinu, služeb handicapovaným, služeb pro starší občany, pomoc uprchlíkům a lidem bez domova, útulky, jídelny.
- 5) Ekologie,
včetně ochrany životního prostředí, zachování čistoty okolí a životních krás, ochrany živočichů, zvířat a divoké přírody, veterinárních služeb.
- 6) Rozvoje obce (komunity) a bydlení,
Včetně obecných (komunitních), sídlištních a sousedských aktivit, hasičů, organizací podporujících zaměstnanost, hospodářských (chovatelských , zahrádkářských, včelařských...) a společenských rozvojových aktivit, bytových družstev a bytové výpomoci.
- 7) Ochrany práv a obhajoby zájmů,
včetně právního poradenství, organizací hájících lidská práva a práva menšin, sdružení měst a obcí, občanských iniciativ, prevence kriminality, ochrana spotřebitele, podpory obětí kriminality apod.
- 8) Organizování dobročinnosti,
včetně nadací, charitativních organizací, sdružení na podporu dobročinnosti, center pro dobrovolníky, církevních charitativních zařízení.
- 9) Náboženství,
včetně kostelů, synagog, mešit a ostatních míst pro bohoslužby a kultovní obřady.

- 10) Mezinárodních aktivit,
včetně výměny přátelských a kulturních programů, mezinárodní podpory
v neštěstí mezinárodní mírové podpory lidských práv, rozvojové pomoci
apod.
- 11) Profesionálních a pracovních vztahů,
včetně profesionálních komor a odborových organizací.
- 12) Jiná oblast¹⁰

V této práci bych se chtěl zabývat neziskovými organizacemi, které se primárně zabývají bodem číslo pět – ekologie. Zmiňovat budu také organizace, které se tímto tématem zabývají druhotně nebo jen okrajově. Zcela na okraji mého zájmu budou neziskové organizace, které se vůbec environmentální výchovou nezabývají.

4.4 Neziskové organizace v členských obcích mikroregionu Podhůří Železných hor

Bezděkov:

V této obci nebyly zjištěny neziskové organizace zabývající se environmentální výchovou.

Brloh:

V této obci nebyly zjištěny neziskové organizace.

Bukovina u Přelouče:

V této obci nebyly zjištěny neziskové organizace.

¹⁰ FRÍČ, Pavel; GOULLI, Rochdi. Neziskový sektor v ČR : výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University. Praha : Eurolex Bohemia, 2001. 203 s. ISBN 80-86432-04-1. s.15-16

Chrtíky:

V této obci nebyly zjištěny neziskové organizace.

Choltice:

TJ Slavoj Choltice – zaměření na sportovní aktivity, především fotbal a volejbal a stolní tenis

Sportovní klub LTC Choltice – choltický tenisový klub

Myslivecké sdružení Choltice – Mezi nejaktivnější členy patří občané obce Veselí. Jednou z hlavních činností mysliveckého sdružení je ochrana a příkrmování zvěře. Proto myslivecké sdružení obhospodařuje pozemky, na nichž pěstuje kukuřici, slunečnici, obilí a topinambury – tyto zůstávají na poli až do jara a zvěři poskytují vhodný kryt.

Římskokatolická farnost Choltice

Svaz včelařů – péče o svá včelstva

Chrtíky:

V této obci nebyly zjištěny neziskové organizace.

Jedousov:

V této obci nebyly zjištěny neziskové organizace.

Jeníkovice:

V této obci nebyly zjištěny neziskové organizace.

Lipoltice:

Myslivecké sdružení Lipoltice, občanské sdružení – mezi hlavní činnosti patří ochrana zvěře a její příkrmování

TJ. Lipoltice – sportovní aktivity

Římskokatolická farnost Lipoltice

Litošice:

V této obci nebyly zjištěny neziskové organizace.

Mokošín:

Sportovní klub RM Mokošín – sportovní aktivity

Poběžovice:

V této obci nebyly zjištěny neziskové organizace.

Přelouč:

Charita Přelouč

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Přelouči

Náboženská obec Církve československé husitské v Přelouči

Římskokatolická farnost Přelouč

Sbor Církve adventistů sedmého dne Přelouč

Basketbalový klub Přelouč, o.s. – zaměření na sportovní aktivity

FK Přelouč - sportovní aktivity

HC Přelouč - sportovní aktivity

HLUBINA, klub sportovního potápění - tento klub je zaměřen na sportovní aktivity, hlavně na sportovní potápění

Hokejbalový klub Jestřábi Přelouč – sportovní aktivity

Klub českých turistů Přelouč – sportovní aktivity,

Klub voda-země-vzduch – nepodařilo se získat informace

Sdružení pro udržitelný rozvoj Pardubického kraje, občanské sdružení – nepodařilo se získat informace

Junák – svaz skautů a skautek, středisko Přelouč – U přeloučských skautů je environmentální výchova začleněna do „stezek“, což jsou plány činnosti. V loňské

stezce byl okruh Příroda kolem nás, který se dále člení na pobyt v přírodě, vnímání přírody, poznávání přírody, hodnota přírody a šetrné chování. Povinnost chránit přírodu je začleněna i do skautského zákona. Přeloučští skauti se také účastní rozmanitých akcí při nichž přijatelnou formou získávají teoretické poznatky a praktické zkušenosti. Mimo jiné se mohou zúčastnit letních či zimních táborů.

Sovolusky:

V této obci nebyly zjištěny neziskové organizace.

Stojice:

Sportovní klub ZVONEČEK STOJICE – sportovní aktivity

Svinčany:

Český svaz zahrádkářů – hlavní náplní je péče o vlastní zahrady. Český svaz chovatelů a Český svaz zahrádkářů Svinčany společně pořádají nejrůznější společenské akce, mimo jiné i prodejní výstavu, která se uskutečňuje jednou za rok.

Český svaz chovatelů – hlavní náplní je chov zvířat, převážně holubů a králíků

Římskokatolická farnost Svinčany

Myslivecké sdružení Podskalí

Svojšice:

V této obci nebyly zjištěny neziskové organizace.

Turkovice:

Římskokatolická farnost Turkovice u Přelouče

Urbanice:

V této obci nebyly zjištěny neziskové organizace.

Valy:

T.J. Valy – sportovní aktivity, především fotbal

Veselí:

Tělovýchovná jednota Veselí, o.s.– tělovýchovná jednota Veselí pořádá různé sportovní a společenské akce, jak pro členy, tak pro širokou veřejnost

Český zahrádkářský svaz Veselí – mezi hlavní náplň patří péče zahrádkářů o vlastní zahrady a předzahrádky, někteří zahrádkáři se zúčastňují se svými výpěstky zahrádkářských výstav. Při výroční schůzi je také pořádána přednáška zabývající tématy spojenými s činností svazu.

5. Spolupráce základních škol a neziskových organizací

V této kapitole bych chtěl vypsát, s kterými neziskovými organizacemi spolupracují jednotlivé školy v mikroregionu Podhůří Železných hor a také jakým způsobem tato spolupráce funguje.

5.1 Základní škola choltice

Myslivecké sdružení Choltice – v podzimních měsících žáci Základní školy Choltice sbírají kaštany a žaludy. Tyto pak předávají mysliveckému sdružení. Členové mysliveckého sdružení v zimních měsících sypou kaštany a žaludy do krmelců, a tak pomáhají zvěři přečkat dobu, kdy je nedostatek potravy. Myslivecké sdružení občas pro děti uspořádá besedu o činnosti mysliveckého sdružení a o přírodě.

Svaz včelařů - jednou za rok se na choltické základní škole uskuteční beseda – na ní představitel svazu včelařů povídá žákům o včelách a jejich významu pro životní prostředí

Český svaz chovatelů Svinčany a svaz zahrádkářů Svinčany – Český svaz chovatelů Svinčany ve spolupráci se svazem zahrádkářů a Obecním úřadem Svinčany každoročně pořádá prodejní zahrádkářskou a chovatelskou výstavu. Choltická základní škola tedy každoročně využívá této možnosti a učitelé s žáky tuto výstavu navštěvují. Žáci zde mají možnost prohlédnout si výsledky pěstitelské práce svinčanských zahrádkářů a jak vypadají zvířata, převážně králíci a holubi, svinčanských chovatelů. Mimo jiné si žáci vyzkouší, jak se ke zvířatům chovat.

Ekocentrum Paleta Pardubice – toto centrum leží mimo mikroregion Podhůří Železných hor v krajském městě Pardubice. Toto centrum organizuje nejrůznější semináře a programy – jak pro děti, tak pro učitele.

Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina – Základní škola Choltice je dlouhodobým členem sdružení škol podporujících ekologickou výchovu M.R.K.E.V.

5.2 Základní škola Masarykovo náměstí Přelouč

Ekocentrum Paleta Pardubice – žáci této základní školy navštěvují středisko ekologické výchovy PALETA, kde se zúčastňují nejrůznějších činností. Na jaře školního roku 2008/2009 navštívily 7. ročníky středisko ekologické výchovy Paleta v Pardubicích a zde se zúčastnily programu Alternativní zdroje energie. Zde měly

možnost posoudit výhody a nevýhody různých zdrojů energie a jejich dopad na životní prostředí. V závěru se žáci pokusili rozhodnout o stavbě fiktivní jaderné elektrárny. Druhý výukový program s názvem Nákupy s rozumem zasvětil žáky do problematiky odpadů. Formou hry a diskuze si vyzkoušeli, jak nakupovat, aby co nejméně zatěžovali přírodu. Služeb Ekocentra mohou využít i učitelé tak, že si na seminářích zvyšují svoji odbornou a metodickou připravenost.

5.3 Základní škola Smetanova Přelouč

Ekocentrum Paleta Pardubice – žáci se v ekocentru Paleta zúčastňují nejrůznějších činností. Služeb Ekocentra mohou využít i učitelé tak, že si na seminářích zvyšují svoji odbornou a metodickou připravenost.

5.4 Základní škola Lipoltice

Nebyla zjištěna spolupráce školy a neziskových organizací.

5.5 Základní škola praktická Přelouč

Ekocentrum Paleta Pardubice – služeb ekocentra využívají převážně učitelé, a zvyšují si tak svoji odbornou a metodickou připravenost.

Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina – škola je zapojena do sdružení škol podporujících ekologickou výchovu M.R.K.E.V.

6. Celkový dopad spolupráce

V této kapitole se pokusím zamyslet nad tím, jaký má spolupráce základních škol a neziskových organizací dopad. Slovem dopad myslím vliv – a to jak na žáky základních škol, tak i na celý mikroregion Podhůří Železných hor.

Žáci základních škol v mikroregionu získávají při spolupráci základních škol a neziskových organizací nejrůznější informace. Tyto informace jim umožňují rozšiřování obzorů a vytvoření si vlastního obrazu na svět, na život zvířat a rostlin, na fungování celého životního prostředí. Čím víc žáků si na základní škole vybuduje kladný a ohleduplný vztah k životnímu prostředí, tím větší bude úspěch environmentální výchovy na základních školách.

Velký vliv na environmentální výchovu v mikroregionu Podhůří Železných hor má Ekocentrum Paleta, které leží mimo hranice mikroregionu.

„Ekocentrum PALETA je občanské sdružení zabývající se ekologickou výchovou se zvláštním důrazem na působení na děti a mládež. Od roku 2004 je Krajským koordinátorem Environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty Pardubického kraje.“¹¹ Zde se žáci účastní různých aktivit, ale Ekocentrum Paleta pořádá semináře i pro učitele. Ti si zde mohou zvýšit svoji odbornou a metodickou připravenost v oblasti environmentální výchovy, což jim umožňuje lépe působit na žáky.

¹¹ Zdroj dat: Ekocentrum PALETA [online]. 2010 [cit. 2010-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.paleta.cz/>>.

7. Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se pokoušel popsat, jak probíhá environmentální výchova v mikroregionu Podhůří Železných hor.

V první kapitole jsem se zaměřil na vymezení mikroregionu Podhůří Železných hor. Popsal jsem jeho cíle, historii mikroregionu i celého území, několik slov jsem věnoval i jednotlivým členským obcím. V další části jsem se věnoval tématu environmentální výchovy, konkrétně environmentální výchovy na základních školách v mikroregionu. Environmentální výchova zde probíhá ve výuce i mimo ni poměrně stálým způsobem, občas je obzvlášťněna pomocí různých názorných projektů. Učitelé se snaží žákům poskytovat nejnovější informace a nahradit kvalitou to, co chybí v kvantitě.

V další kapitole jsem zabýval působením neziskových organizací v oblasti environmentální výchovy. V první řadě jsem musel vysvětlit, co vlastně jsou neziskové organizace a poté jsem mohl psát o tom, jak pracují jednotlivé organizace v mikroregionu. Zde jsem narazil na první problémy – bylo velmi obtížné zjistit, jaké neziskové organizace v mikroregionu jsou a čím se zabývají. Zdá se mi, že environmentální výchova v mikroregionu Podhůří Železných hor je oblast, která se teprve rozvíjí - v mikroregionu se environmentální výchovou zabývá jen málo neziskových organizací, povětšinou jen okrajově. Myslím, že pokud bude o tuto oblast do budoucna zájem, jistě si najde dostatek prostoru.

Doufám, že se mi podařilo, alespoň z větší části, překlenout problémy, které se mi postavily do cesty a podat obraz environmentální výchovy v mikroregionu Podhůří Železných hor.

Seznam použité literatury

Metodický pokyn MŠMT; č. j. 16745/2008 – 22, k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, Praha 2008

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, Praha, MŠMT 2007

ŠTULC, Miloslav; GÖTZ, Antonín. Životní prostředí. Praha : Nakladatelství české geografické společnosti, 1996. 67 s. ISBN 80-86034-37-2

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání zpracovaný podle rámcového vzdělávacího programu, Základní škola, Lipoltická 245, Choltice

Environmentální plán, Základní škola Přelouč, Masarykovo náměstí 45, okres Pardubice

Zákon č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech

Zákon č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů

Zákon č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech

Zákon č. 3/2002 Sb. o církvích a náboženských společnostech

Internetové zdroje

Svazky obcí Pardubického kraje [online]. Krajský úřad Pardubického kraje, c2008 [cit. 2010-01-15].

Dostupný z WWW:

<<http://www.pardubickykraj.cz/address.asp?thema=2678&category=&item=31111>>.

MOS : *Městská a obecní statistika* [online]. Český statistický úřad, c2008 [cit. 2010-01-12].

Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0532/>.

Mikroregion Podhůří Železných hor [online]. 2009 [cit. 2010-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpzh.oblast.cz/tema/tema.phtml?id=1573>>.

Seznam občanských sdružení [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, c2010 [cit. 2010-03-15]. Dostupný z WWW:

<<http://aplikace.mvcr.cz/seznam-obcanskych-sdruzeni/SearchResult.aspx>>.

Neziskovky.cz, o.p.s. [online]. 2008 [cit. 2010-03-25]. Dostupné z WWW:

<http://neziskovky.cz/_dataPublic/attachments/3ac6b746b4c17c0351cd758d0f193002/stat_NNO_tabulka_1990_2009.pdf>.

Ekocentrum PALETA [online]. 2010 [cit. 2010-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.paleta.cz/>>.

Mikroregion Podhůří Železných hor [online]., 14.6.2007 [cit. 2010-03-26].

Dostupný z WWW: <<http://www.mpzh.oblast.cz/tema/tema.phtml?id=1571>>.

Přílohy

Obrázek 1: Mikroregion Podhůří Železných hor¹²

¹² Zdroj dat: Mikroregion Podhůří Železných hor [online]. 2009 [cit. 2010-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpzh.oblast.cz/tema/tema.phtml?id=1573>>

Statistika počtu nestátních neziskových organizací v letech 1990 - 2009

Nestátní neziskové organizace	Občanská sdružení	Nadace	Nadační fondy	Obecně prospěšné společnosti	Evidované právnické osoby	Organizační jednotky sdružení
1990	3 879					
1991	9 366					
1992	prosinec	prosinec				
	15 393	1 551				
1993	prosinec	prosinec				
	21 694	2 768				
1994	prosinec	prosinec				
	24 978	3 800				
1995	prosinec	listopad				
	26 814	4 253				
1996	březen	březen		březen		
	27 807	4 392		*1		
1997	březen	prosinec		březen		
	30 297	5 238		52		
1998	listopad	listopad	listopad	listopad		
	36 046	**55	**71	129		
1999	léto/podzim	prosinec	prosinec	prosinec		
	38 072	272	695	560		
2000	květen	květen	květen	květen		
	42 302	282	735	557		
2001	listopad	listopad	listopad	listopad		
	47 101	299	784	701		
2002	říjen	říjen	říjen	říjen	říjen	říjen
	49 108	330	825	762	4 785	30 547
2003	listopad	listopad	listopad	listopad	listopad	listopad
	50 997	350	859	884	4 946	31 509
2004	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec
	53 306	362	898	1 038	4 927	32 020
2005	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec
	54 963	368	925	1 158	4 605	33 178
2006	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec
	58 347	380	992	1 317	4 464	28 868
2007	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec
	61 802	390	1048	1 486	4 446	29 378
2008	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec
	65 386	411	1095	1 658	4 399	29 752
2009	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec
	68 631	429	1168	1 813	4 347	30 640

* Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech vstoupil v platnost 1. ledna 1996

** Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech vstoupil v platnost 1. ledna 1998

Zdroje: Český statistický úřad, Albertina - Firemní monitor

Obrázek 2: Statistika počtu nestátních neziskových organizací v letech 1990 - 2009¹³

¹³ Zdroj dat: Neziskovky.cz, o.p.s. [online]. 2008 [cit. 2010-03-25]. Dostupné z WWW: <http://neziskovky.cz/_dataPublic/attachments/3ac6b746b4c17c0351cd758d0f193002/stat_NNO_tabu_lka_1990_2009.pdf>.